

MEMO

Datum 2 mei 2025
Behandeld door [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
E-mailadres [REDACTED]@utrecht.nl
Kenmerk
Onderwerp Advies aan wethouder Voortman over aanwezigheid Nakba herdenking
Beleidsveld Diversiteit en Inclusie

Geachte collegeleden,

- Wethouder Voortman en de Burgemeester zijn uitgenodigd door Utrecht4Palestine om het stiltemoment bij op 15 mei 2025 op het Domplein ter herdenking van de Nakba bij te wonen. Na afloop van de herdenking is er een aantal toespraken.
- De uitnodigingstekst luidt als volgt:
 - o *Geachte wethouder Linda Voortman, Graag nodigen wij u uit voor de Nakba (catastrophe) Herdenking op donderdag 15 mei op het Domplein te Utrecht. Op deze dag herdenken we de gedwongen ontheemding van meer dan 700.000 Palestijnen en het verwoesten van 500 Palestijnse dorpen en steden in 1948. Een tragedie die tot op heden diepe sporen nalaat. Gezien de duizenden doden en gewonden, de massale verwoesting, de vele mensenrechtenschendingen en de verschrikkelijke oorlogsmisdaden in Gaza, is deze herdenking urgenter dan ooit. Om 19:00 uur is er een moment van stilte met de mogelijkheid om bloemen neer te leggen. Uw aanwezigheid en het neerleggen van een bloem of krans zou een krachtige boodschap zijn van solidariteit en medeleven namens de stad Utrecht. We hopen van harte dat u hierbij aanwezig kunt zijn. Met vriendelijke groet, Utrecht4Palestine*
- Een gelijklopende uitnodiging is ook aan Burgemeester Dijksma verstuurd.
- Met de organisatie van de herdenking is goed contact.
- De digitale flyer van de herdenking + demonstratie, die 'Manifestatie' wordt genoemd, staat in de bijlage. Titel: "Nakba manifestatie, sta stil bij 77 jaar van voortdurende etnische zuivering".
- Na de herdenking zijn er speeches en is er een demonstratie. De herdenking en demonstratie zijn twee aparte bijeenkomsten na elkaar.
- In deze tijd maakt alles dat gerelateerd is aan de situatie in Israël en Palestina veel emoties los. Internationaal, nationaal, online en ook lokaal, zowel politiek als maatschappelijk. Daarom hechten wij eraan diverse aandachtspunten onder de aandacht te brengen bij de afweging om wel of niet op de uitnodiging in te gaan.

Afwegingen

- Aanwezigheid van een wethouder betekent aanwezigheid namens het gehele college.
- Onderwerp van herdenking is Nakba ("Catastrofe"), waarbij herdacht wordt dat 750.000 Palestijnen uit hun huizen verdreven werden na de vorming van de staat Israël in mei 1948. Dat de Nakba heeft plaatsgevonden en dat er 750.000 Palestijnen hun huizen verlaten hebben en niet teruggekeerd zijn, is vrij onomstreden onder alle partijen (en wordt ook bijvoorbeeld op websites van de VN beschreven maar ook bijvoorbeeld op de website van het CIDJ). Over de manier en de schaal waarop dit gebeurd is en de motieven hiervoor, verschillen de meningen tussen verschillende Israëlische en Palestijnse partijen. De twee uiterste narratieven zijn enerzijds dat de Nakba nog steeds voortduurt en aan de andere kant dat de Nakba deels ook de schuld is van de Arabieren zelf.

- Vanwege de link tussen de Nakba en het huidige geweld in Gaza en de Westelijke Jordaanoever (die ook door de organisatie gemaakt wordt) en de daaropvolgende demonstratie kan de aanwezigheid van een collegelid gevoelig liggen, omdat dit door partijen (bijvoorbeeld de (landelijke) politiek en/of media) geframed zou kunnen worden als expliciete en eenzijdige keuze voor één van de twee partijen in het conflict.
- De organisatie noemt de Nakba als etnische zuivering en het hedendaagse Israëlische regime een apartheidsregime in de uitnodiging. Dit kan gevoelig liggen. Beide termen kennen hun eigen frame/ beeldvorming, maar zijn nog niet bewezen door een internationaal rechtsorgaan. Het wordt echter wel vastgesteld door meerdere mensenrechtenorganisaties, zoals Amnesty, Human Rights Watch, en de Israëlische mensenrechtenorganisatie B'Tselem. De VN heeft niet uitgeroepen dat er sprake is van apartheid, wel hebben meerdere VN-rapporteurs het Israëlische beleid in bezette gebieden beschreven als apartheid.
- Mogelijk zijn er partijen bij de herdenking die het bestaansrecht van de staat Israël niet erkennen. De organiserende partijen hebben dit echter niet expliciet uitgesproken in de uitnodiging.
- Utrecht is een mensenrechtenstad en het college heeft in haar laatste woordvoeringslijn uitgesproken dat zij vindt dat, evenals het Internationaal Strafhof, de beelden en getuigenissen uit Gaza de schijn hebben van genocide.

Conclusie

- Er is onderscheid tussen enerzijds herdenken en stil staan bij het leed van het Palestijnse volk en alle slachtoffers van geweld, (zowel nu als ook in 1948) en eenzijdig partij te kiezen in het conflict.
- Het college kan vanuit mensenrechtenoverwegingen deelnemen aan herdenkingen van slachtoffers van (oorlogs)geweld. We stonden bijvoorbeeld ook stil bij de eerste herdenking van slachtoffers na de inval van de Oekraïne in de Jaarbeurs. Daarbij aangetekend dat dit uitzonderlijk is, want we nemen vrijwel nooit deel aan herdenkingen van slachtoffers aan oorlogen in andere gebieden.
- We staan aan de kant van mensenrechten en steunen slachtoffers in conflicten, en dat is dan ook ons primaire doel bij het bijwonen van de herdenking.

Advies

Op basis van bovenstaande afwegingen komen wij tot het volgende advies:

- Vanuit mensenrechtenoogpunt als lid van het college steun betuigen aan de Palestijnse gemeenschap in Utrecht voor het leed dat zij en hun families in het verleden en ook nog vandaag ondervinden tijdens het stiltemoment van de herdenking.
- Daarbij zijn we aanwezig bij het stiltemoment, en heeft het symbolische meerwaarde om een bloem of krans neer te leggen.
- Daarna vertrekken en niet aan de rest van het programma deelnemen als collegelid.
- Gelet op het algemene uitgangspunt dat er maximaal één vertegenwoordiger van het college deelneemt aan een herdenking, wordt het voorstel om wethouder Voortman af te vaardigen.

Randvoorwaarden:

- Het gehele college steunt deze aanwezigheid tijdens de herdenking.

Bijlage 1: de uitnodigingsflyer en -tekst op Instagram.

newneighbours_utrecht en amsterdam...
Domplein

newneighbours_utrecht Organised by:
[@Utrecht4Palestine](#) & [@newneighbours_utrecht](#)

Why Palestinians Commemorate the Nakba and Why You Should Join Them.

Every year, Palestinians commemorate the Nakba, or "Catastrophe," marking the violent ethnic cleansing and forced displacement of over 750,000 Palestinians and the colonisation of Palestine by the Zionists in 1948. But the Nakba is not just a historical event, it is an Ongoing Nakba. For 77 years, Palestinians have lived under brutal occupation, apartheid, and systematic oppression by Zionist forces seeking to erase their identity, culture, and homeland.

Now more than ever, the Palestinian people are enduring the most extreme phase of this ongoing Nakba. In Gaza, they are facing an outright genocide, carried out with impunity. Hospitals bombed, families wiped out, entire neighborhoods turned to rubble. The world is witnessing a genocide and a modern-day Nakba, and silence is complicity.

Join us on May 15th at 18:00 at Domplein, Utrecht, to commemorate the Nakba and stand against the Genocide of the Palestinian people.